EELNÕU SELETUSKIRI

Akti andja:	**Haljala Vallavolikogu**
Õigusakti liik:	määrus
Õigusakti pealkiri:	**Haljala Vallavolikogu 15.02.2022 määruse nr 8 „Haljala valla koolieelsete lasteasutuste rahastamisel vanemate poolt kaetava osa määr ja tasumise kord“ muutmine**
Õigusakti algataja:	Haljala Vallavalitsus
Eelnõu ja seletuskirja koostaja(d):	vallavanem Anti Puusepp haridus- ja noorsootööspetsialist Annika Kapp

I. Eelnõu õiguslik alus
Eelnõu õiguslikuks aluseks on koolieelse lasteasutuse seaduse (KELS) § 27 lõiked 3 ja 4. KELS § 27 lõige 3 sätestab, et muude kulude (lasteasutuse majandamiskulud, personali töötasu ja sotsiaalmaks ning õppevahendite kulud) katmine toimub valla- või linnaeelarve vahenditest ning valla- või linnavolikogu otsusel osaliselt vanemate poolt. Vanemate poolt kaetav osa ühe lapse kohta ei või ületada 20 protsenti Vabariigi Valitsuse kehtestatud palga alammäärast. KELS § 27 lõige 4 sätestab, et KELS § 27 lõikes 3 nimetatud osaliste kulude katmiseks vanemate poolt kehtestab valla- või linnavolikogu vanemate kaetava osa määra, mis võib olla diferentseeritud sõltuvalt lapse vanusest, lasteasutuse majandamiskuludest või muudest asjaoludest.

II. Eelnõu eesmärk, algatamise vajadus, sisu kirjeldus
Eelnõu eesmärgiks on muuta Haljala Vallavolikogu 15.02.2022 määrust nr 8 „Haljala valla koolieelsete lasteasutuste rahastamisel vanemate poolt kaetava osa määr ja tasumise kord“ ning seeläbi kujundada ümber lasteaias ja lastehoius vanema poolt kaetava osa määr ja selle arvestamise põhimõtted. Eelnõu vastuvõtmisel seotaks lastevanemate poolt kaetava osa suurus palga alammääraga, mille kehtestab Vabariigi Valitsus. Haljala Vallavalitsuse ettepanek on selleks suuruseks määrata 6,2 protsenti palga alammäärast. Palga alammäära ja vanema poolt kaetava osa suuruse (6,2 protsenti) korrutamisel saadav summa ümardatakse täiseurodeks (lähtudes matemaatika põhireeglist: ümardatakse alla – 0,1-0,499; ümardatakse üles alates 0,5-st). Eelnõu algatamise vajaduse on tinginud lasteaiateenuse pakkumisega seotud majanduskulude hüppeline kasv (elektrikulud ja toiduainete suur hinnatõus), millest tulenevalt on vajalik alates 2018. aastast muutumatuna püsinud lasteaia kohatasu tõus. Haljala vallas lastevanematelt toidukulu maksumust ei küsita, kui lapse ja vähemalt ühe vanema elukoht on rahvastikuregistri andmetele Haljala vald. Vallavalitsuse soov on vaatamata toiduvalmistamisega seotud kulude kasvule tagada lasteaialastele kvaliteetsed, mitmekülgsed ja tervislikud toidukorrad. Valla eelarvestrateegia 2023-2023 arutelude käigus on kohatasu tõstmise küsimus üleval olnud. Sellest on tekkinud arusaam, et kohatasu tõstmine on majanduskulude kasvuga toimetulemiseks vajalik. 6. septembril 2022 toimunud vallavolikogu hariduskomisjoni koosolekul oli lasteaia kohatasu küsimus arutlusel. Komisjon kujundas järgmise seisukoha: „*OTSUSTATI teha vallavalitsusele ettepanek tõsta lasteaia kohatasu määrates selle suuruseks 50 eurot ning kohatasu suurus vaadata üle igal aastal.*“.

Käesoleva eelnõu esitamisel on vallavalitsus tuginenud hariduskomisjoni ettepanekule, kuid samas näinud ette, et kindla summa fikseerimine ei ole mõistlik ning tasub lähtuda ka teistes omavalitsustes kasutatavast praktikaga, kus lasteaia kohatasu suurus sõltub Vabariigi Valitsuse kehtestatud alampalga määrast. Selline lähenemine tagab selle, et lasteaia kohatasu tõuseb eelduslikult sama astmega nagu inimeste sissetulek. Samas olukorras, kus näiteks majanduslanguse tõttu võib alampalga määr mitte muutuda, tagab see lahendus, et lastevanemate väljaminekud kohatasu maksmisega seoses ei kasva.

Samuti ei tule 2023. aastast rakendatav kohatasu tõus eelnõus toodud põhimõttele tuginedes 20 euro suurune (hariduskomisjoni ettepanek), vaid tõusuks jääb 2023. aastal 15 eurot (2023. aasta veel kinnitamata alampalga määr on 725 eurot, kohatasu moodustab alampalgast 6,2 protsenti: 725 x 6,2% = 44,95 eurot, täiseurodeks ümardatult 45 eurot). Kui palga alammäära tõus jätkub senises tempos, tähendab see, et eeldatavate arvutuste kohaselt tõuseks kohatasu 2024. aastal u 49 eurole ning 2025. aastal u 54 eurole.

Vanema poolt kaetava osa võrdlus naaberomavalitsustega:
1. Kadrina vald (lasteaed Sipsik) – 20 eurot kohatasu + toidupäevamaksumus 3,48 eurot (kuus on keskmiselt 20-21 tööpäeva. Lapsevanema jaoks tähendab see siis: 20 eurot + 21x3,48 = 73,08 eurost kulu lasteaiakoha kasutamisega, kui laps käib kõik päevad lasteaias.);
2. Rakvere linn (Triinu lasteaed) – 45 eurot kohatasu + toidupäevamaksumus 2,48 eurot (97,08 eurot);
3. Rakvere vald (lasteaed Pääsusilm) – 20 eurot kohatasu + toidupäevamaksumus 2 eurot (62 eurot);
4. Viru-Nigula vald (lasteaed Kelluke) – 21 eurot kohatasu + toidupäevamaksumus 2,15 eurot (66,15 eurot).

Eelnõu jõustumise ajaks on planeeritud 1. jaanuar 2023.